

2011:20

Ballingstorp och Per-Ols

Antikvarisk medverkan, 2011

Jimmy Juhlin Alftberg

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2011:20

Ballingstorp och Per-Ols

Antikvarisk medverkan, 2011
Kviinge socken, 1079
Skåne län

Jimmy Juhlin Alftberg

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2011 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2011:20
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Brunnsvängeln vid Per-Ols.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

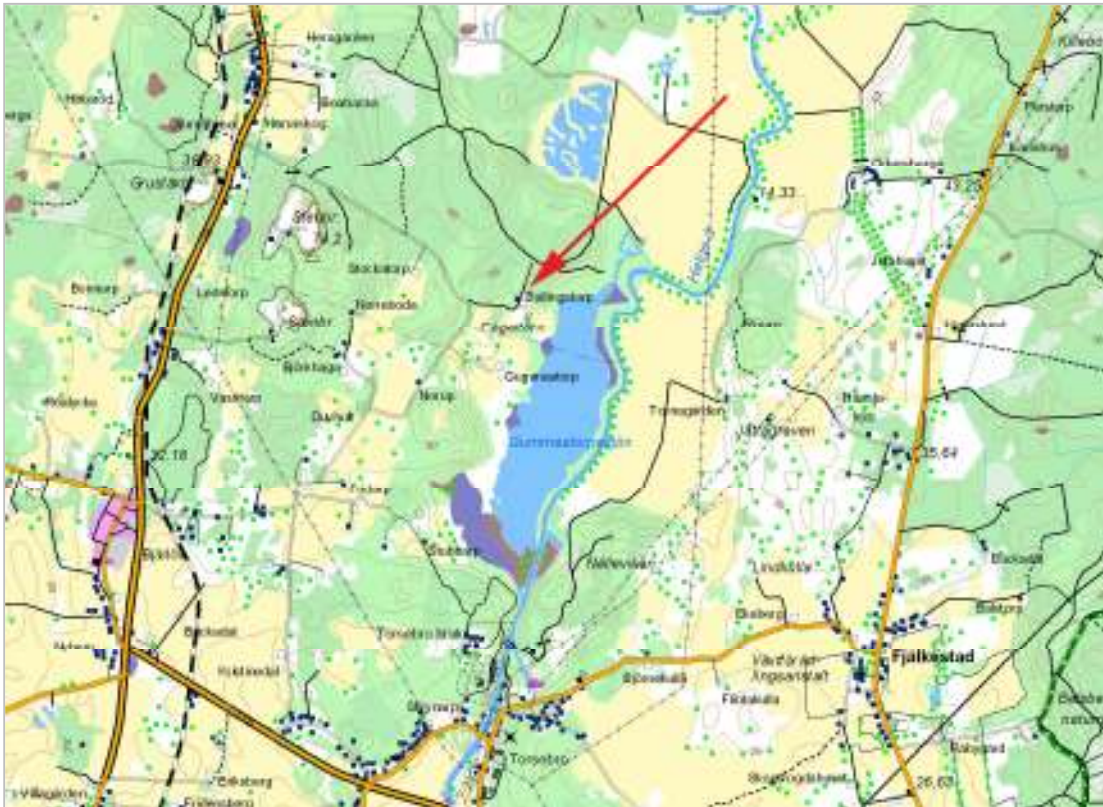
Ballingstorp och Per-Ols

Innehåll

Sammanfattning	5
Administrativa uppgifter	5
Historik med relevans för arbetet	5
Utförda åtgärder	5
Ballingstorp	5
Per-Ols	6
Avvikelser från handlingarna	6
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	6
Iakttagelser under restaureringen	6
Övriga handlingar med relevans för arbetet	7
Bilder	8

Östra Göinge kommun, gårdarna Ballingstorp och Per-Ols ungefärligt markerade.

Kvinge socken mfl. Gårdarna Ballingstorp och Per-Ols markerade.

Sammanfattning

Arbeten har utförts på både Ballingstorpsgården och granngården Per-Ols. Insatsen innefattar taktäckning, lagning av båle och takpanel, lagning av ytterdörr samt montering av brunssvängel.

Administrativa uppgifter

Objekt	Gårdarna Ballingstorp och Per-Ols
Socken	Kviinge
Kommun	Östra Göinge
Länsstyrelsens beslut	2009-03-26 (dnr 434-75285-08)
Byggherre/beställare	Skånes hembygdsförbund
Entreprenörer	Knadriks kulturbygg
Antikvarisk medverkan	Jimmy Juhlin Alftberg
Byggnadstid	2009–2011
Slutbesiktning	2011-05-13

Historik med relevans för arbetet

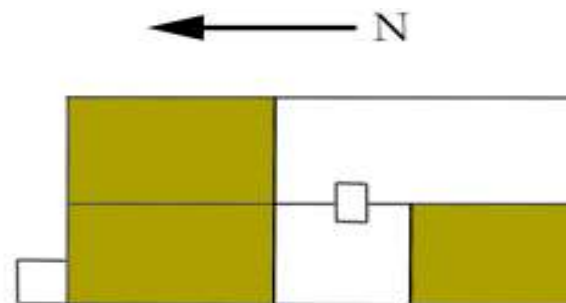
Årets arbeten utgör avslutningen på det bidragsbemyndigande, 2009-2011, som Länsstyrelsen i Skåne beviljade 2009-03-26.

Utförda åtgärder

Ballingstorp

Taktäckning med halm har utförts på brygghuset; två stin på västra takfallet och ett sti på det östra (se skiss nedan). Bindning är utförd med vidjor mot rafter av oskalad hassel. Ryggning med löspressad råghalm är utförd över helanocken. Samtliga ryggträn återanvändes.

På stallets södra gavel, östra facket, har fem sentida ”plankor” av ek bytts mot fyra nytillverkade bålebrädor av kärnfur (äldre foto har använts som förlaga inför monteringen av nytt båle). Likaså har det befintliga fotträet under östra facket avfasats för att främja vattenavrinningen. Vid en tidigare restaurering lades en skyddande vattbräda ovanpå fotträet, men bedömningen gjordes under årets insats att denna kunde tas bort.

Brygghuset, omtäckta partier markerade.

Ballingstorp. Södra stallgaveln före och efter arbetet. Notera det avfasade fotträet.

Per-Ols

Övre dörrbladet till ytterdörren, som blivit spräckt i samband med inbrott, har lagats genom ihopfästning med krökta spik och limning (poleuretanlim).

I förstugans tak, bredvid illaren, har två murkna takpanelbrädor ersatts likt befintliga (handhyvlade, både i plan, profil och fals).

Brunnssvängeln har restaurerats genom att ny obearbetad ekstolpe med klyka, snarlik den befintliga, monterats. Samtliga befintliga järndetaljer är återanvända. Ny stolpe fälldes 2009 på Gummastorps ägor, ca 1,5 km från Ballingstorp.

Avvikelser från handlingarna

Avvikelse gjordes i det att ett sti mindre än beräknat omtäcktes på brygghuset – detta sti omtäcktes redan 2010. I stället utfördes en mindre restaurering på stallets södra gavel (östra facket). Avvikelsen är godkänd av Länsstyrelsen (2010).

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Arbetet är väl utfört enligt byggnadsminnets egna förutsättningar och helt i linje med Länsstyrelsens tillstånds- och bidragsbeslut.

lakttagelser under restaureringen

Dokumentationen av ristningar/karvningar är utförd och separat redovisad till Länsstyrelsen genom försorg av Knadriks kulturbygg. Den 2010 utförda dendrokronologiska undersökningen bedöms enligt muntlig uppgift från Knadriks kulturbygg redovisas separat under hösten 2011.

I Per-Ols gjordes upptäckten att stuans golv vid norra långsidan, inkl. fotträet och underliggande bolster, befanns vara i starkt förmurknat skick och dessutom svampangripet. Då fotträet vid detta parti byttes så sent som i början av 1980-talet kan skadan klassas som tämligen ny. Golvet består av två lager och rekommendationen är att det övre sentida skicket tas bort för att främja luftväxling och uttorkning samt att skadade bolster och fotträ byts. Det äldre, undre golvlaget, som dessutom är naglat (i stället för spontat), bör restaureras. För att undvika

liknande framtida skador föreslås dränerande åtgärder vid byggnadens norra långsida (marken sluttar mot byggnaden).

Vid Ballingstorpsgårdens stall, norra gaveln, noterades att fotträets skador ökat sedan tidigare besiktningar. Rekommendationen är att timmer till nytt fotträ tas fram under 2012 och att byte eventuellt görs under 2013.

Dörrbladet till brygghusets välvda källare bedöm som förbrukat och kan svårigen återställas till funktionsdugligt skick. Rekommendationen är att ett nytt dörrblad nyttillverkas och att det befintliga tas bort, märks upp och förvaras inuti byggnaden.

Övriga handlingar med relevans för arbetet

- 2009-03-26 Länsstyrelsens tillståndsbeslut ang ingrepp i byggnadsminnet (dnr 432-20968-09)
- 2009-03-26 Länsstyrelsens bidragsbeslut (dnr 434-75285-08)
- 2009-10-13 Skånes hembygdsförbunds kompletterande bidragsansökan
- 2010-06-08 Länsstyrelsens kompletterande tillståndsbeslut (dnr 432-8391-10)
- 2010-06-08 Länsstyrelsens kompletterande bidragsbeslut (dnr 434-76155-09)
- 2011-09-22 Regionmuseets slutbesiktningsprotokoll

Kristianstad 2011-09-22

Jimmy Jublin Alftberg

Bilder

Brygghuset, västra takfallet, under arbetet.

Brunnsvängeln, efter arbetet.

Förstugans innertak, bytt takpanel.

Lagad ytterdörr.

Regionmuseets rapportserie 2011

Kulturmiljö

1. Södervidinge kyrka – ny församlingslokal under läktaren, Södervidinge sn, AM, Petter Jansson och Maria Sträng, 2010
2. Snårarpskeramiken. En aktivitetsbunden produktion, Vä sn, Ceramologisk undersökning, Birgitta Hultén
3. Arlövs kyrka – ljussättning och flytt av altare, Arlövs sn, AM, Maria Sträng, 2010
4. Hässlunda kyrka – invändig ändring, Hässlunda sn, AM/AK, Lotta Eriksson & Maria Sträng, 2009-2011
5. Halmstads kyrka – yttre renovering, Halmstads sn, AK, Petter Jansson och Kerstin Börjesson, 2007-2008
6. N. H. Nilsson i Hammenhög – nytt tak på automobilpalatset, Hammenhögs sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2010-2011
7. Reslövs kvarn – omläggning av tak, Reslövs sn, AM, Ingela Blomén, 2010-2011
8. Aosehus, Åhus sn, kompletterande undersökning SU, J Juhlin Alftberg/H Lilja, 2010
9. Kävlinge gamla kyrka, -konserveringsarbeten etapp 1-3, Kävlinge sn, AK/AM, Petter Jansson & Ingela Blomén, 2008-2010
10. Ångfärjestationen – en plats för möten och minnen, Helsingborgs sn, BMU, Maria Sträng & Ingela Blomén, 2011
11. Hovby smedja – Elvings värld, Norra Åsum sn, BMU, Ingela Blomén, Paul Hansson & Linnea Stolle
12. Vårdplan Alunbruket, Andrarum sn, VP, Jimmy Juhlin Alftberg & Helene Stalin Åkesson, 2011
13. Fleninge kyrka – renovering av tornet, Fleninge sn, AM, Maria Sträng 2010-2011
14. Vårdplan Månsas, Vånga sn, VP, Heikki Ranta, Åsa Jakobsson, Jimmy Juhlin Alftberg och Cissela Olsson, 2011
15. Tjörnedalagården – analys av kunskapsunderlaget, Gladsax sn, KA, Heikki Ranta, 2011
16. KGB i Skåne – KvalitetsGranskning av Byggnadsminnen utifrån kunskapsunderlaget, PJ, Kristina Nilén, Anna Rabow och Heikki Ranta, 2010-2011
17. Landskapet som trädgård – Pilalléer och pilevallar på Söderslätt, PJ, Patrik Olsson, 2011
18. Lackalänga kyrka – renovering av tornspirans tak, AM, Maria Sträng 2011
19. Gamlegård, Dagstorp 5:2 – omläggning av halmtak, Dagstorps sn, AM, Ingela Blomén 2011
20. Ballingstorp och Per-Ols, Kviinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011

Förkortningar:

AF- antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AM- antikvarisk medverkan
AU- arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt
FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD- murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning
PJ- projektrapport
VP- vårdplan
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD- byggn-ark-dokumentation
BMU- byggnadsminnesutredning

